

Nr 167.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd i anledning av skador till följd av Vänerns översvämning; given Stockholms slott den 2 mars 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

B. v. Stockenström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Stockenström anför följande.

Sedan under år 1927 ett ovanligt högt vattenstånd varit rådande i Väner, varigenom vållats betydande översvämningar och strandägare åsamkats stora skador, hava länsstyrelserna i Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län var för sig i skrivelser den 14 och 28 januari 1928 samt den 31 december och den 13 december 1927 gjort framställning om medels beredande med största möjliga belopp för utlämnande av bidrag åt behövande personer. Till grund för länsstyrelsernas skrivelser — vilka föranletts av inkomna framställningar från enskilda nödlidande jordbrukare m. fl. om bistånd —

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 141 häft. (Nr 167.)

hava legat värderingar av skador å åker, äng och invallningar samt i vissa fall å betesmark, vilka värderingar verkstälts av för ändamålet särskilt tillkallade uppskattningsmän.

Infordrade utlåtanden i ärendet hava avgivits den 3 februari 1928 av lantbruksstyrelsen samt den 13 februari 1928 av statskontoret.

Inledningsvis må erinras, att Kungl. Maj:t tidigare på grund av åren 1910 och 1924 inträffade översvämningar av Vätern från undsättningsfonden beviljat hjälpbehövande jordbrukare understöd, på grund av skador vid förstnämnda tillfälle med sammanlagt omkring 90,000 kronor enligt skilda beslut under åren 1911—1913 samt för skador vid det senare tillfället med tillhoppa 38,000 kronor enligt beslut den 22 januari 1926. 1910 års skador hade uppskattats till omkring 890,000 kronor samt 1924 års skador till omkring 1,108,000 kronor.

Totala beloppet av den genom 1927 års översvämning av Vätern orsakade skadan av nu förevarande slag omkring sjön har enligt en inom lantbruksstyrelsen med stöd av föreliggande handlingar gjord sammanställning uppskattats till ett belopp av tillhoppa 1,271,503 kronor 55 öre, varav 83,339 kronor 25 öre för Älvsborgs län, 452,573 kronor 60 öre för Skaraborgs län samt 735,590 kronor 70 öre för Värmlands län. Skadebeloppen hava av respektive länsstyrelser uppdelats med hänsyn till möjligheten för vederbörande jordägare att själva bära de gjorda förlusterna. Denna fördelning tydliggöres av nedanstående uppställning, i vilken under I inräknats sådana skadebelopp, som utan anlitande av nödhjälps ansetts vara för jordägarna överkomliga, medan under II och III upptagits sådana förluster, till vilkas lindrande statsunderstöd funnits böra utgå. Vissa av de utav sistnämnda förluster drabbade jordägarna ansåges emellertid vara i stånd att återbetala eventuellt erhållna nödhjälpsmedel. Övriga jordägares förluster till belopp, som angivas under III, borde däremot i betraktande av vederbörandes svaga ekonomi täckas med statsbidrag.

	I.	II.	III.	Summa.
Älvsborgs län, kronor	—	37,471: 80	45,867: 45	83,339: 25
Skaraborgs » »	161,169: 50	127,169: 50	164,234: 60	452,573: 60
Värmlands » »	447,193: 70	121,484: 15	166,912: 85	735,590: 70
Summa kronor	608,363: 20	286,125: 45	377,014: 90	1,271,503: 55

Den vattenskadade marken har beräknats till följande ungefärliga arealer, nämligen i Älvsborgs län 580 hektar, i Skaraborgs län 3,200 hektar och i Värmlands län 6,900 hektar eller sammanlagt till omkring 10,680 hektar.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har betonat det synnerligen behjärtansvärda syfte, som undsättningsåtgärderna avsåge. Av länsstyrelsen i Skaraborgs län har anförts, att behovet av undsättning till de av skadorna drabbade vore synnerligt trängande, särskilt som de flesta av de skadelidande för endast tre år sedan varit utsatta för liknande skadegörelse och därifrån icke hunnit återhämta sig, vartill komme, att skadegörelsen år 1927 varit av större

omfattning och varaktighet än den år 1924 inträffade och torde komma att för lång tid framåt nedsätta den vattenskadade jordens alstringsförmåga och värdet av blivande grödor. Bistånd från det allmännas sida vore därför erforderligt i större utsträckning nu än 1924 även i sådana fall, där nödläge ej kunde anses föreligga. *Länsstyrelsen i Värmlands län* har under framhållande av liknande synpunkter särskilt erinrat, hurusom under 1927 års översvämningar inträffat skador å invallningar i större omfattning än 1924, därvid invallningar, som kunnat motstå såväl det höga vattenståndet år 1910 -- det högsta kända sedan år 1819 -- som senare inträffade höga vattenstånd i sjön, denna gång brutits sönder genom vattnets inverkan.

Lantbruksstyrelsen har anfört bland annat följande:

Av handlingarna i ärendet inhämtades, bland annat, att på grund av översvämningens långvarighet allt trädesbruk och höstsådd omöjliggjorts på de skadade markerna, ävensom att växtbeståndet på vallarna sannolikt blivit dödat. Likaså kunde förväntas, att översvämningens verkningar komme till synes i nedsättning av de närmaste årens grödor, varjämte besvärliga omkastningar i cirkulationen bleve en följd därav.

Vad beträffade den genom länsstyrelsernas försorg verkställda uppskattningen av skadorna, syntes i viss mån skiljaktiga grunder hava tillämpats inom de olika länen. Sålunda hade inom Skaraborgs län skadan per hektar åker beräknats såsom medeltal för 7-årig cirkulation, varvid erhållits en nettoförlust av 194 kronor per hektar, vilket belopp med hänsyn till skadegörelsens efterverkningar å kommande grödor m. m. ansetts böra höjas med omkring 10 procent till 210 kronor per hektar. Skadan å ängsmark hade inom sagda län beräknats till i medeltal 50 kronor per hektar. Inom Värmlands län hade ett med det nyss angivna så till vida likartat tillvägagångssätt tillämpats, att detaljerade uppgifter angående skadan å olika slag av grödor icke lämnats, utan densamma angivits såsom ett medelvärde för hela cirkulationen. I övrigt hade vid uppskattningen inom Värmlands län förlusten ansetts motsvara den nettoavkastning av marken, som kunnat motses vid normalt vattenstånd. Uppskattningen hade givits vid handen, att skadan per hektar i allmänhet varierat mellan 125 och 225 kronor för åker och mellan 30 till 100 kronor för äng. Från Älvsborgs län hade däremot specificerad uppgift lämnats för olika grödor, i det att skadan beräknats till för höstsäd 220 å 250 kronor, för vårsäd 180 å 190 kronor, för vall 160 å 180 kronor, för träda 120 kronor och för äng 40 å 60 kronor, allt per hektar.

Uppenbart torde vara, att på grund av nämnda skiljaktigheter i uppskattningsförfarandet de inom respektive län beräknade skadebeloppen icke vore utan vidare jämförbara. En mera ingående granskning av desamma från lantbruksstyrelsens sida syntes i varje fall icke möjlig, då handlingarna i ärendet icke erbjöde för sådant ändamål tillräckligt underlag. Emellertid torde det väl av omständigheterna betingade, tämligen summariska uppskattningsförfarandet kunna giva en någorlunda god bild av skadornas totala omfattning. Däremot torde detsamma enligt lantbruksstyrelsens uppfattning icke utan vidare skäligen kunna läggas till grund för en fördelning på jordinnehavarna av eventuellt till förfogande ställda understödsmedel. För ernående av önskvärd rättvisa och jämnhet härutinnan syntes ytterligare utredning erforderlig.

De av översvämningen drabbade markerna bestode dels av sådana lågt belägna områden, som saknat varje skydd mot Vänerns vatten, dels även av

invallade områden. Någon ledning för ett närmare bedömande av i vilken mån skadorna fördelats på nämnda båda markgrupper erhöles icke av handlingarna. Emellertid syntes det antagligt, att den förstnämnda markgruppen representerade den vida övervägande delen.

Att skadegörelsen på de för Vänerns högvatten helt oskyddade markerna kunnat stiga till sådana betydande belopp, som här blivit fallet, syntes utvisa, att utnyttjandet av sagda marker för jordbrukskultur icke alltid skett med tillbörligt beaktande av den årligen återkommande risken för översvämning. Härpå tydde, bland annat, det förhållandet att för Värmlands läns vidkommande den vattenskadade markarealen till mer än hälften utgjorts av åker.

Det kunde givetvis ifrågasättas, huruvida statsmakterna borde träda emellan och ersätta förluster av detta slag, särskilt i betraktande av den allmänna förekomsten inom riket i övrigt av vid sjöar eller vattendrag lågt belägna marker, vilkas utnyttjande på grund av förefintlig översvämningensrisk mångenstädes vore förenat med förlust för jordägaren. Uppenbarligen kunde statens mellankomst i här förevarande fall medföra konsekvenser, vilkas räckvidd svårigen kunde överblickas.

Emellertid borde vid bedömandet av nu föreliggande framställningar om ersättning av statsmedel för skada, som förorsakats av Vänerns översvämningar, särskilt beaktas, att ovissheten om utgången av det sedan ett flertal år tillbaka anhängiga målet om sjöns reglering för kraftändamål i icke ringa mån torde hava utgjort ett hinder såväl för sådan omläggning av jordbruksdriften, som kunde anses påkallad av Vänerns vattenståndsförhållanden, som även för tillkomsten av eljest önskvärda invallningar vid sjön. Med hänsyn härtill syntes jordägarna vid Vänern kunna med mindre fog klandras för uraktlåtenhet i förevarande avseenden. Vidkommande möjligheten att genom invallning bereda skydd mot Vänerns vatten kunde för övrigt framhållas, att i fråga om mycket betydande områden dylika åtgärder med hänsyn till de därmed förenade avsevärda kostnaderna icke torde vara för närvarande ekonomiskt försvarliga.

Vad beträffade de redan invallade markområden, som skadats av 1927 års högvatten, syntes de till skydd för desamma uppförda vallarna hava antingen överskridits av det nämnda år osedvanligt höga vattenståndet eller spolierats genom vattentrycket. I vissa fall uppgaves de nu sönderbrutna vallarna hava motstått påfrestningen av tidigare inträffade högvatten i Vänern. Med hänsyn till den högre kultur, som möjliggjorts å ifrågasvarande områden genom anläggningen av vallar och vattenuppfodringsverk, kunde å desamma uppkomna skador antagas vara av relativt större betydelse än skadorna av övrig mark. Likaså syntes det lantbruksstyrelsen, att ett bispringande från statens sida kunde i viss mån anses mera påkallat, när fråga vore om skadegörelse på sådan mark, för vars skyddande mot Vänerns högvatten jordägaren nedlagt mången gång betydande kostnader. Å andra sidan kunde det givetvis läggas vederbörande till last, att vallarna icke givits sådan höjd och dimensioner i övrigt, att det med anläggningen avsedda skyddet blivit fullt effektivt. Emellertid torde även i denna del förekommande uraktlåtenhet från jordägarnas sida kunna i viss grad härledas till den ovan omnämnda ovissheten beträffande sjöregleringsfrågas utgång.

I fråga om de grunder, enligt vilka fördelningen av till länsstyrelsens förfogande eventuellt ställda medel skulle komma att verkställas, lämnade föreliggande framställningar icke tydligt besked. För samtliga län enhetliga riktlinjer i nämnda avseende torde därför böra uppställas, varjämte

det i varje särskilt fall föreliggande nödhjälpsbehovet syntes böra underkastas ytterligare och skärpt kontroll. Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning borde därvid särskild uppmärksamhet ägnas åt, bland annat, skadans relativa betydelse i förhållande till respektive jordbruks totala areal och dess därav följande inverkan på vederbörandes utkomstmöjligheter.

Vid det förhållandet att någon utarbetad plan för utövandet av den ifrågasatta hjälpverksamheten sålunda icke förelåge, ansåge sig lantbruksstyrelsen i frågans nuvarande läge utöver nu gjorda erinringar kunna inskränka sig till ett vitsordande av önskvärdheten av att jordinnehavare, vilka åsamkats skada genom Vänerns höga vattenstånd år 1927, i mån av verkligt behov erhöle hjälp med anlitande av statsmedel i form av lån eller bidrag utan återbetalningsskyldighet.

Statskontoret har utlåtit sig sålunda:

Enligt vad statskontoret inhämtat, förväntades det från ämbetsverket infördrade utlåtandet avse allenast spörsmålet, huruvida den under statskontorets förvaltning stående undsättningsfonden kunde och borde tagas i anspråk för de ändamål, varom här vore fråga.

Behållningen å berörda fond hade vid utgången av budgetåret 1926—1927 belöpt sig till 546,894 kronor 56 öre.

Av fondens medel hade till Kungl. Maj:ts disposition ställts ett årligt belopp av 50,000 kronor för undsättning utan återbetalningsskyldighet.

Då ränteavkastningen å fonden hittills kunnat beräknas till högst omkring 25,000 kronor, hade genom utnyttjandet av ifrågavarande dispositionsrätt kapitalbehållningen å fonden under de senaste fem åren undan för undan minskats.

Ett tillmötesgående, helt eller delvis, av de stora krav, som nu framställdes, genom ett anlitande av undsättningsfonden skulle, även om detta skedde genom utlämnande av räntefria lån, medföra en så kraftig decimering av fonden, att denna inom en ej alltför lång tid framåt bleve urståndsatt att såsom hittills vid förekommande tillfällen träda hjälpande emellan.

Med hänsyn härtill ansåge statskontoret att, då det gällde statsunderstöd av den omfattning, varom här vore fråga, fonden icke borde tagas i anspråk, utan, därest understöd ansåges böra lämnas, medel därtill anskaffas genom utverkande hos riksdagen av anslag för ändamålet.

I anslutning till statskontorets utlåtande kan anmärkas, att undsättningsfonden, som vid 1922 års början uppvisade en behållning av i avrundat tal 803,200 kronor, genom av riksdagen medgivna stora utbetalningar år 1922 med anledning av översvämningar i Västernorrlands län minskades till 588,300 kronor och därefter ytterligare nedgått till den av statskontoret angivna siffran.

Utöver de framställningar, som i länsstyrelsernas förenämnda skrivelser närmast avses, hava i ärendet inkommit ansökningar från vissa industriföretag om gottgörelse för de skador, som drabbat företagen genom Vänerns översvämning.

Erinras må, att vattenfallsstyrelsen i framställning den 14 mars 1925 till Västerbygdens vattendomstol framlagt förslag rörande reglering av vattenavrinningen ur Väneren genom dammanläggning vid Vargön. Avgörandet av sagda ärende torde kunna förväntas taga flera år i anspråk.

Tillika må här anmärkas, att med anledning av 1927 års översvämning länsstyrelserna i Skaraborgs och Värmlands län i särskilda skrivelser den 21 november och den 31 oktober 1927 upptagit frågan om vikten av åtgärders vidtagande till förekommande i framtiden av Vänerns höga vattenstånd och därav följande skador, över vilka skrivelser vattenfallsstyrelsen avgivit infortrade utlåtanden. Länsstyrelsen i Värmlands län har i sin berörda skrivelse framhållit bland annat, att enligt vid Karlstad gjorda observationer rörande Vänerns vattenstånd under åren 1819—1927 det vid skrivelsens avlåtande, den 1 oktober 1927, rådande vattenståndet icke under nämnda tidsperiod överskridits mer än en gång, nämligen år 1910. Sistnämnda år hade emellertid det höga vattenståndet, som den 1 juni nått sitt maximum, varit av jämförelsevis kort varaktighet och successivt minskats till årets slut. Under år 1927 däremot hade vattennivån stigit från början av januari till den 31 oktober, då densamma var endast 0.1 meter lägre än det hittills sedan 1819 iakttagna högsta vattenståndet. Beträffande det höga vattenståndet 1924 omförmäles, att i oktober samma år vattennivån var 0.25 meter lägre än i oktober 1927. Endast genom särskilt gynnsamma temperatur- och nederbördsförhållanden under den återstående delen av år 1924 och våren 1925 hade befarade ytterligare översvämningar och svårare skador då undgåts.

Vattenfallsstyrelsen har i sina nämnda utlåtanden framlagt ytterligare redogörelse för Vänerns vattenstånd under olika tider samt nederbördens variation, varav vattenståndet vore i hög grad beroende. Av redogörelsen framgår, att nederbörden för perioden augusti 1926—juli 1927 betydligt överstigit den normala. Sedan år 1807 hade vattenståndet, förutom år 1910, endast åren 1860 och 1873 varit högre än det år 1927 registrerade. Man hade anledning förmoda, att man nu efter den period av låga vattenstånd, som karakteriserade 1900-talets första del, kommit in i en period av genomgående högre vattenstånd. Strandägarna vid Vänern måste därför säkerligen under kommande år mer än vad ofta hittills skett vara beredda på höga vattenstånd och inrätta sig för att nyttja sin av Vänern beroende egendom med nödig hänsyn till sjöns stora och nyckfulla vattenståndsvariationer. Vad anginge omförmälda av vattenfallsstyrelsen framlagda förslag till reglering av sjön, skulle av dess utförande följa mera stabila vattenståndsförhållanden än för närvarande, varigenom strandägarna näppeligen skulle komma att bli utsatta för sådana beklagliga skadegörelser som nu vore fallet.

Departements-
chefen.

Såsom förut erinrats har redan tidigare i anledning av timade översvämningar åren 1910 och 1924 understöd i särskild ordning beviljats nödlidande jordbrukare vid Vänern. Liknande skäl torde tala för att staten även denna gång lämnar sitt bistånd, desto mer som, såvitt utredningen i ärendet giver vid handen, de skadegörande verkningarna av 1927 års översvämningar av skilda anledningar kunna väntas bli synnerligen omfattande och medföra, att särskilt många mindre jordbrukare och lägenhetsinnehavare komma i en

synnerligen bekymmersam ställning. Härtill torde jämväl medverka den ovanligt korta tid, som förflutit mellan Vänerns båda senaste översvämningar. De genom högvattnet 1924 hårdare drabbade hade icke hunnit åter bringa sin ekonomi i jämvikt, när 1927 års översvämning tillfogade dem nya än större förluster. Det mindre understöd, som staten lämnade för 1924 års skador, torde väl för många hava varit till nytta utan att dock för upphjälpanDET av den skadelidandes ställning bliva av mera ingripande betydelse.

Av lantbruksstyrelsen har framhållits, att de utförda skadevärderingarna delvis varit tämligen summariska samt verkställda efter i viss mån skiljaktiga grunder inom de olika länen. Även de inhämtade uppgifterna rörande vederbörande markägares ekonomiska förhållanden synas vara mindre fullständiga. Önskligt hade tvivelsutan varit, att säkrare hållpunkter förelegat för bedömandet av hjälpbehovet och avvägandet av erforderligt anslagsbelopp. Med hänsyn till ärendets angelägna och brådskande natur vill jag dock tillstyrka, att anslagsfrågan nu företages till avgörande utan avvaktande av ytterligare utredning.

Vid ständpunkttagandet till anslagsfrågan torde de gjorda sammanställningarna över de uppkomna totala skadeförlusterna kunna tjäna till vägledning. Enligt nämnda sammanställningar utgör sammanlagda beloppet av inträffad skadegörelse å åker- och ängsmark samt invallningar omkring 1,270,000 kronor. Härav beräknas omkring 375,000 kronor falla på jordbrukare i behov av nödhjälp och i övrigt med så svag ekonomi, att återbetalning av lämnade understöd icke bör ifrågasättas. Med utgångspunkt härifrån vill jag tillstyrka, att för ändamålet ställes till förfogande intill 200,000 kronor, ett belopp som avvägts med hänsyntagande till att understöd endast bör lämnas till verkligt hjälpbehövande, mindre bemedlade jordbrukare. Genom ett dylikt anslag skulle understöd kunna utlämnas till täckande av i medeltal omkring 50 procent av de mest hjälpbehövandes förluster, såvitt desamma framgå av den nu föreliggande utredningen.

Beträffande de närmare fördelningsgrunderna får jag hänvisa till vad lantbruksstyrelsen i detta avseende anfört. För ernående av önskvärd rättvisa och jämnhet synes, såsom nämnda styrelse framhållit, ytterligare utredning erforderlig. Jag förutsätter, att vederbörande länsstyrelser erhålla uppdrag att under samverkan sinsemellan uppgöra enhetliga riktlinjer i sådant avseende. Å Kungl. Maj:t lärers böra ankomma att, sedan dylikt ytterligare utredning inkommit, närmare besluta angående anslagets fördelning.

I avseende å sättet för beredande av täckning för det ifrågasatta beloppet är visserligen att märka, att tidigare beviljade medelsbelopp utgått från undsättningsfonden. Såsom av statskontoret närmare belysts, är dock fondens tagande i anspråk denna gång, i betraktande av understödets storlek samt fondens övriga uppgifter, knappast tillrädligt. Med avseende härå må tillika framhållas, att vissa andra framställningar föreligga, avseende understöd för förluster, vilka genom andra under 1927 inträffade vattenflöden drabbat

ekonomiskt mindre väl ställda lantmän. Önskvärt synes vara, att medel ur nämnda fond må finnas tillgängliga för de bidrag, som i dylika fall skäligen må prövas böra utgå och vilka i övrigt icke synas komma att uppgå till några större belopp.

Av vad jag förut anfört torde framgå, att det är angeläget, att ifråga-
varande understöd kommer vederbörande tillhanda snarast möjligt, varför
understödsbeloppen lära böra utanordnas redan under innevarande budgetår.
På grund härav och med hänsyn tagen till förevarande utgifts karaktär
av en engångsutgift, vilken icke kunnat förutses, anser jag mig böra till-
styrka, att för ändamålet må disponeras det i riksstaten upptagna förslags-
anslaget till oförutsedda utgifter, vartill dock riksdagens medgivande förut-
sättes. Av nämnda anslag, vilket för budgetåret 1927—1928 utgör 1,000,038
kronor, har hittills under samma budgetår av Kungl. Maj:t anvisats ett be-
lopp av omkring 101,150 kronor, och hava från anslaget utbetalts omkring
355,000 kronor, därav 250,000 kronor hänföra sig till en av riksdagen (R.
skr. nr 173/1926) medgiven disposition av högst 1,000,000 kronor för bränsle-
kommissionens avveckling. Enligt inhämtad upplysning torde icke före den 1
juli 1928 komma att för sistnämnda ändamål tarvas ytterligare medelsuttag.
Tillika må erinras, hurusom i två till innevarande års riksdag avlåtna pro-
positioner (nr 50 och 58) ifrågasättes, att från anslaget till oförutsedda ut-
gifter må förskotteras vissa belopp, vilka emellertid efter det nya budget-
årets ingång den 1 juli 1928 skulle ersättas från av riksdagen för de sär-
skilda med förskotten avsedda ändamål beviljade anslag. Även med tagen
hänsyn till sålunda väntad anslagsbelastning kan anslaget till oförutsedda
utgifter, så vitt för närvarande kan bedömas, utan i varje fall mera avsevärt
överskridande bära nu ifrågasatta ytterligare utgift.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t
måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för understöd åt vissa jordbrukare vid Vänern i anledning av år 1927
inträffade översvämningar må från det i riksstaten för budgetåret 1927—
1928 uppförda förslagsanslaget till oförutsedda utgifter disponeras ett belopp
av intill 200,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda
hemställan finner Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-
Regenten gott lämna bifall samt förordnar, att propo-
sition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll
utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.